

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

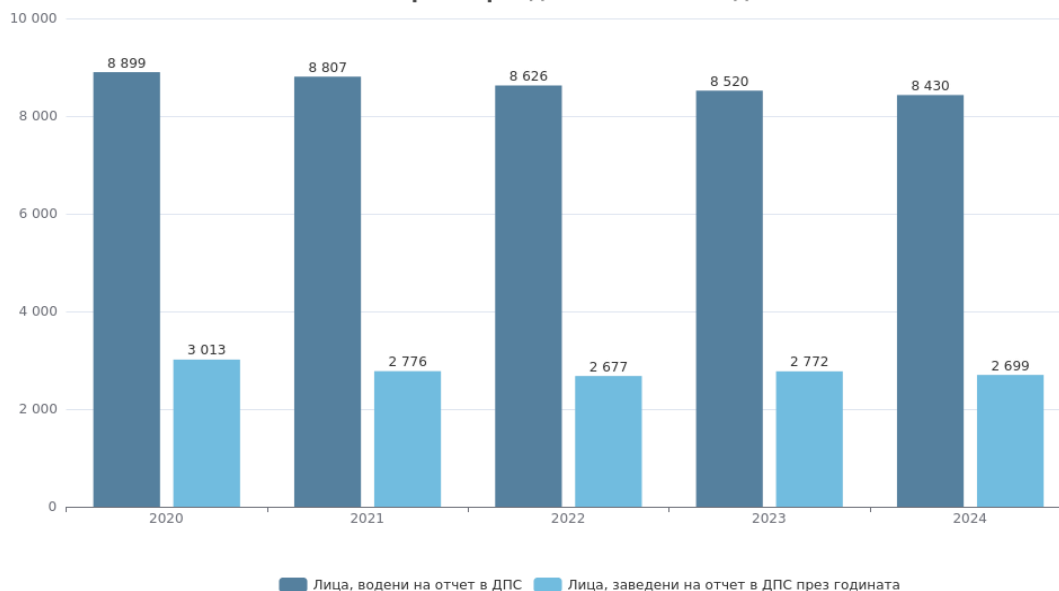
През 2024 г. на отчет¹ в детските педагогически стаи (ДПС) са водени 8 430 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2023 г. броят им намалява с 90, или с 1.1% (виж табл. 1).

**Таблица 1. Водени на отчет в ДПС по пол и възрастови групи
през 2024 година**

Водени на отчет	(Брой)		
	Общо	Момчета	Момичета
Общо	8430	6563	1867
Малолетни (8 - 13 г.)	1829	1377	452
Непълнолетни (14 - 17 г.)	6601	5186	1415

Броят на **заведените на отчет² в ДПС през 2024 г.** е 2 699, или 32.0% от всички водени на отчет, като 73.7% от тях са непълнолетни (виж фиг. 1).

**Фиг.1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС
през периода 2020 - 2024 година**

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

² Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

През 2024 г. **снети от отчет в ДПС** са 2 594 малолетни и непълнолетни, или 30.8% от водените на отчет през годината:

- поради поправяне на поведението - 1 471 (56.7%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 1 066 (41.1%);
- на други основания - 57 (2.2%).

За извършени противообществени прояви през 2024 г. през ДПС са **преминали** 5 609 деца, като от тях момчетата са 3 917 (69.8%), а момичетата - 1 692 (30.2%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

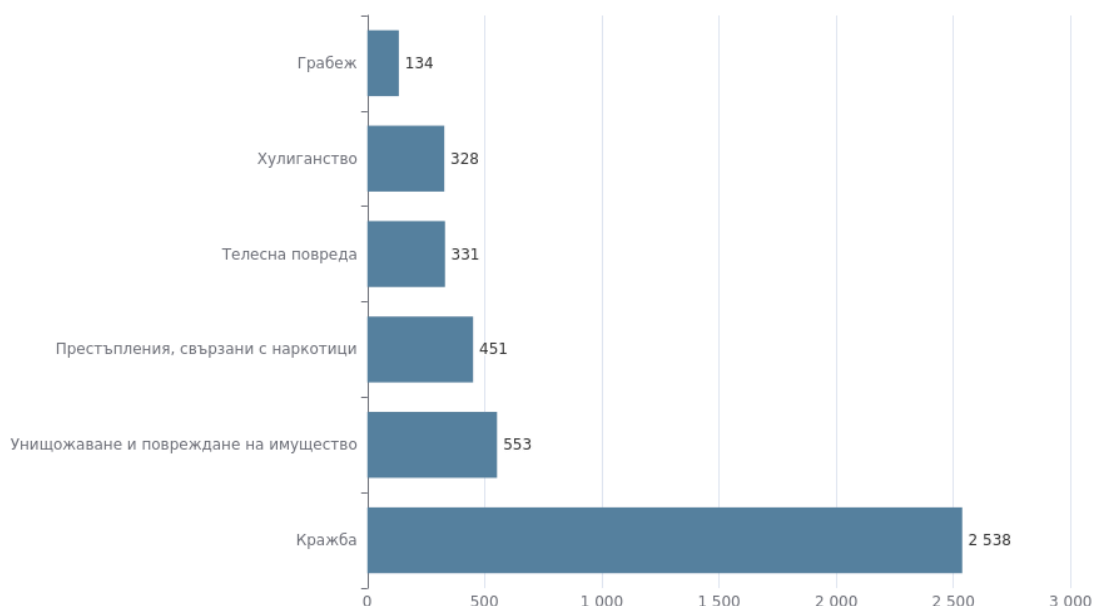
- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 1 034 (18.4%);
- прояви на насилие и агресия - 913 (16.3%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 565 (10.1%);
- употреба на психоактивни вещества - 547 (9.8%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 478 (8.5%);
- тормоз - 401 (7.1%);
- скитничество и просия - общо 127 (2.3%).

През 2024 г. **малолетните и непълнолетните, преминали през ДПС за извършени престъпления**, са 4 835.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби през отчетната година са 2 538, или 52.5% от всички преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е делът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти - 42% (1 067 лица), следват кражбите от домове - 17.7% (448 лица), и джебчийски кражби - 5.2% (133 лица) (виж фиг. 2).

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Фиг. 2. Малолетни и непълнолетни лица, преминали през ДПС, по някои видове престъпления през 2024 година

През 2024 г. в ДПС са регистрирани 1 215 **пострадали от престъпления** на възраст 8 - 17 години, от които 750 (61.7%) са момчета и 465 (38.3%) - момичета. Малолетните пострадали лица са 39.2%, а непълнолетните - 60.8%.

Сред жертвите на престъпления най-много са пострадалите от кражби на имущество - 436 лица (35.9%). Следват тези от нанесени телесни повреди - 294 лица (24.2%), от грабежи - 83 лица (6.8%), от блудство - 68 лица (5.6%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

В структурата на общественоопасните деяния, за които са наложени възпитателни мерки през годината, най-голям е относителният дял на извършените престъпления - 3 583 (61.2%), следвани от противообществените прояви - 1 912 (32.7%), и административните нарушения - 357 (6.1%).

През отчетната година местните комисии са наложили 7 206 **възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 5 361 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 5 852 общественоопасни деяния¹.

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 3 323 мерки (46.1%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 1 464 възпитателни мерки (20.3%);
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи - 1 108 мерки (15.4%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 485 мерки (6.7%);
- задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото - 266 мерки (3.7%).

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата, водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви;

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от ВУИ; освободени от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживееене на лицата.